

МЕТОДОЛОГИЧНИ БЕЛЕЖКИ

Тукъ се даватъ дефиниции на по-важнитѣ понятия, съ които се работи въ Списъка на населенитѣ мѣста и обяснения относно формалнитѣ причини на промѣнитѣ въ броя на разнитѣ видове населени мѣста.

Населено мѣсто — За отдѣлни населени мѣста сж приети всички селища, които фигуриратъ въ Списъка на населенитѣ мѣста споредъ преброяването на населението 1926 като населени мѣста (съгласно Наредбата-законъ за градскитѣ и селскитѣ общини, чл. 14). Това обгръща всички градове и села и онѣзи махали и колиби, които иматъ свое землище, или — ако нѣматъ землище — сжществуватъ отъ стари времена като самостоятелни селища, или пъкъ отстоятъ отъ други населени мѣста на голѣмо разстояние.

При въздигането на селища въ населени мѣста следъ 1926 е съблюдавана следната дефиниция: за отдѣлно населено мѣсто се смѣта всѣка **група отъ кжщи**, които се **обитаватъ трайно** отъ домакинства или заведения, които носятъ **отдѣлно име** и отстоятъ на известно **разстояние** отъ други групи кжщи. (Членъ 14 отъ Закона за градскитѣ и селскитѣ общини).

Помѣстенитѣ въ текста на списъка махали и колиби, които нѣматъ свои землища, сж оградени съ скоба. Има два вида заскобяване — въ първия случай заскобенитѣ населени мѣста съставятъ едно село и тогава названието на селото е написано отвесно по протежението на скобата, а въ втория случай — второто и последующитѣ населени мѣста, включени въ скобата, се броятъ за части отъ първото — главното — населено мѣсто.

Всички останали махали и колиби, нѣкои отъ които се явяватъ като мѣстни наименования и подраздѣления на дадени разпрѣснати населени мѣста, сж посочени въ бележитѣ подъ текста на списъка.

Гари — Въ текста на списъка сж помѣстени нѣколко гари, които иматъ значителенъ брой население. Останалитѣ гари и ж. п. спирки сж броени заедно съ населенитѣ мѣста, въ землищата на които се намиратъ. Тѣзи отъ тѣхъ, които отстоятъ на повече отъ единъ километъръ отъ града или селото, или носятъ име различно отъ оноа на населеното мѣсто, къмъ което се числятъ, сж показани въ забележки подъ текста на списъка.

Манастири — Въ забележитѣ подъ текста сж показани и всички манастири, които отстоятъ на повече отъ единъ километъръ отъ населенитѣ мѣста. Въ текста на списъка сж помѣстени само нѣколко по-голѣми манастири, признати съ законодателни актове за отдѣлни общини.

Население — Подъ **налично** население се разбира оноа население, което въ момента на преброяването е било заварено и преброено въ дадено населено мѣсто. Подъ **мѣстно** население се разбира населението, което обикновено живѣе и се числи къмъ дадено населено мѣсто.

Сгради — Даденъ е броятъ на сградитѣ само на две категории сгради: 1) сгради служащи само за живѣне и 2) сгради служащи за живѣне и

за други цели. (Сградитѣ служащи само за други цели сж изключени).

Къмъ сградитѣ отъ първитѣ две категории спадатъ колибитѣ и други сгради, намиращи се извънъ населенитѣ мѣста (въ нивитѣ, ливадитѣ и лозята). Тѣзи сгради се обитаватъ обикновено само лѣтно време. Съ тѣхното сжществуване се обяснява защо въ нѣкои случаи броятъ на сградитѣ е значително по-голѣмъ отъ броя на домакинствата. (Това се срѣща особено въ балканскитѣ и лозарски мѣстности).

Въ нѣкои населени мѣста пъкъ броя на домакинствата е значително по-голѣмъ отъ броя на сградитѣ — това се дължи на наличността на фабрики и мини, гдето въ една сграда живѣятъ много домакинства.

Надморска височина — Надморската височина на селищата е опредѣлена въ следнитѣ осемъ пояси: 0—50, 50—100, 100—200, 200—300, 300—500, 500—700, 700—1000 и надъ 1000 метра.

Изчислението е направено съ съдействието на Географскитѣ институти при Софийския държавенъ университетъ и при Военното министерство по картитѣ: 1:40,000, 1:126,000, 1:210,000 и по новата генералъ-щабна карта.

Надморската височина се изчисли наново за населенитѣ мѣста отъ следнитѣ околии: Горна-Джумая, Петричъ, Свети Врачъ, Неврокопъ, Разлогъ, Девинъ, Смолянъ, Златоградъ, Ардино, Кърджали, Момчилградъ, Крумовградъ, Ивайловградъ, Харманлии, Свиленградъ, Стара-Загора, Нова-Загора, Ямболъ, Елхово, Сръдецъ, Бургасъ, и Малко-Търново. Преизчислението се извърши въ Географския институтъ при Военното министерство по новата генералъ-щабна карта.

За нѣкои населени мѣста отъ изброенитѣ околии не е преизчислена надморската височина, понеже мѣстноститѣ, въ които тѣзи населени мѣста спадатъ, не сж още снети на новата карта. За тѣхъ сж посочени данни за надморската височина отъ старитѣ карти. Надморската височина на тѣзи селища е отбелязана съ звездичка.

Общъ резултатъ На 1 юлий 1939 въ цѣлото Царство е имало, както се вижда отъ таблицата на стр. X., всичко 5751 населени мѣста — 97 града, 4,283 села и 1,371 махали и колиби. Споредъ предшестващото преброяване на 31 декемврий 1926 е имало 93 града, 4,272 села и 1,389 махали и колиби. Разликата въ повече отъ 4 града и 11 села и въ по-малко 18 махали и колиби се дължи на следнитѣ причини:

1. Новозаселени сж: с. Домузъ-орманъ (околия Айтосъ), с. Китенъ (околия Бургасъ — селска), м. Кадинъ-мостъ (околия Кюстендилъ), с. Лѣбница (околия Петричъ), гара Пиринъ, м. Крива-ливада и м. Ново-село (околия Св. Врачъ), м. Буковска-поляна (околия Ардино) и с. Нови-Пазаръ (околия Кърджали).

2. Изселени сж: с. Жълти-ханъ (околия Айтосъ), к. Рѣчка (околия Бургасъ — селска) м. м. Кара-мандра и Софанъ-долъ (околия Разлогъ), к. к. Балабанитѣ и Хаджитѣ (околия Габрово), к. Илийковци (околия Дръново), м. Корийковци (околия Елена), с. с. Врабча